

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 kor.
Negyed évre . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér pettóra 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
DÉKÁNY MIHÁLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és leltartaló:
STRAUSZ SÁNDOR.

A gyümölcsstenyésztes megvédése a szárazságban.

A gyümölcsstermes számos ellensége közé tartozik a szárazság is, de kevés ellen tudunk oly biztos óvszert, mint az aszály ellen.

Mikor a termés hullani kezd, a nélkül, hogy féreg vagy gombabetegség bánlaná, biztosra vehetjük, hogy a fának nincs elegendő nedvessége, vagyis, hogy a legfőbb láplalékban, a vízben szükölködik.

Ha ezeket a jeleket látjuk, úgy gyökér mintha a fa azt mondaná: gazdám adj vizet, mert szomjazom, nem tudom termésemet láplálni s elpusztulnak s nem éred meg annak piros mosolygását. A gondos gazda, a ki fát szereti megérti, e jelekből a fa néma, inló szavát s vizet ad, a gyökérzetnek, mint a koronának, vagyis a leveleknek.

A fiatal fákban, melyek gyökerei még nem hatolnak sem mélyre sem messzire, kibontjuk a tövét s annyi vizet öntünk oda, a mennyit a föld csak el tud inni. Azután a kibontott földet ismét helyére kell huzni.

A nagy fákat is meg lehet ezen módon itatni, de hogy eredménnyel is járjon, akkor a koronájuk egész aljától kell bontani, a mi nemcsak nagy munka, de olykor kivihetetlen is, ha a fák olyan területen vannak, melyet nem nyithatunk ki, melyen nagy gödröt nem áshatunk. Főlöszlegesen is azt tenni, hisz a gyökerekhez másképen is juttathatunk vizet.

Fő dolog az, hogy a víz oda kerüljön, ahol a fölszívó gyökerek vannak. Ezek pedig rendszeren ott vannak, a hol a korona csurgása van, tehát a korona csurgásához kell a víznek utat nyitnunk.

Ezt kétféleképen tehetjük. A korona csurgásában, vagyis a meddig a korona kiterjed 20—30 cm. széles 40—50 cm. mély körárkot ásunk, ha ez sem lehetséges, akkor ugyancsak a korona csurgásában fél vagy 1 méternyire egymástól a fenti mérték szerint lyukakat ásunk, vagy ha ezt sem tehetjük, akkor vasruddal csinálunk, de egymáshoz sűrűbben, miután így a lyukak terjedelmé kissébb, kevesebb vizet képes elinni.

A vasruddal vett lyukaknak az az előnyük van, hogy az egész öntözési idő alatt nyitva, illetőleg cserepekkel befödve tarthatjuk, többször használhatjuk, anélkül, hogy újra kellene csinálni. Megjegyzendő, hogy a lyukakat minden évben más helyen kell verni.

Az öntözési időszak alatt a körárkot sem kell betakarni, nem is volna célszerű, hanem egyszerűen félig érett trágyával tömjük be, a mivel a fát meg is trágyázzuk és csak az utolsó öntözés után huzzuk rá a földet is. Az ilyen körárkok a fára nézve akkor is előnyös, ha nem kell öntözni mert könnyebben juttatja a csapadékot a gyökérzetnek.

De miután a jóból is megárt a sok, az öntözésben is kell mértéket tartani.

Miután 2—3 hétben bőséges az öntözés, a szerint a milyen nagy a szárazság, kivételesen minden héten egyszer elégséges. De az öntözést csak augusztus derekéig szabad folytatni, mert a későbbi öntözés a fa érését lassítja, a korai fagyok kárt lehetnek benne és a gyümölcs, tulságos öntözés következtében könnyen megromlik, nem lesz tartós.

A fák öntözését is, mint minden hasznos öntözést este végezzük, mikor már a nap ereje, a hőség hanyatlóban van. A gyenge, fejlődésben elmaradt fák öntözéséhez két ízben keverjük trágyalevet.

Az öntözés nemcsak a terméssel megakart és elmaradt yenge fákban használni, hanem aszály gidejében az újjann kiültetéseket is megvédi az elpusztulástól.

Az öntözés igen jótékonyan hat a fára, mert élénkíti és a gyümölcsöt szépre fejleszt, ha nyáron át gyökérben a koronát — de csak nap nyugta után — friss, tiszta vízzel jól megfecskenedezük. A fecskendezés után megiszul, felüdül a fa és még azt is állítják gyümölcskerteseink, hogy lától tarlja a fergeket, mert azok a hideg zuhanyt nem nagyon kedvelik.

Igy az öntözéssel megvédhetjük a fát s a termés szépségét s minőségét teljesen emelhetjük, ne mulasszuk el tehát azt alkalmazni mindannyiszor, a hányszor szükőség van rá.

Szentek Dezső
gazd. szaktanáár.

A csáktornyai postapalota ügye.

A tervezett postapalota emelése tárgyában a képviselőtestület megdőltnek tekintti azon alapot, a melyen a f. é. február 22-iki közgyűlés a 4000 K évi bér mellett való építkezést megszavazta, még pedig egyrészt az építkezési anyagoknak időközben történt tetemes árszökkenése, másrészt a bérviszonyoknak azóta való rohamos emelkedése, végül pedig a pénzvizonyoknak is váratlan megdrágulása következtében. — Mert amíg — a még tavaly nyáron készült, s csak utólag ez évi kelettel ellátott 60657 koronát kitevő építkezési költségvetésnél majdnem 20 %-os engedmény volt az akkori viszonyok közepette remélhető, addig azóta gyökeresen megváltozott viszonyok következtében ezidő szerint szakszerű felülbírálás alapján a legjobb esetben 5 %, vagyis 3328 K engedmény lenne várható, miáltal az épület emelése legalább: 57328 koronába kerülne.

Ezen oknál fogva állott a községi képviselők nagy részénél az építkezés iránt aggodalom elő, annyival is inkább, mert a községi pótdózás eddig még nem volt fokra emelkedett, miért is a f. é. július 11-iki

közgyűlés kebeléből bizottságot küldött ki azon utasítással, hogy szakérők bevonásával minden irányban alaposan tegye a dolgot tanulmányra tárgyává.

A bizottságnak erre vonatkozó jelentése szerint mindenek előtt a jelenlegi állapot hozamai voltak megállapítandók. Ez szerint a községnek 1557 K bérjövődélme van jelenleg azon épülete után, — amelynek helyébe a posta palota felépítése tervezetlik, e jövedelmet 28977 K adók és 200 K tatarozási átlag összesen 48977 K kiadás terheli, miáltal 106723 K az épület tiszta haszna; ha most ehhez hozzászámítatik az építéshez szükseglendő 57328 K-nak, mint takarékos betétnek az 5 %-os kamalja 2866 K úgy összesen 393323 K összhaszon áll elő.

Ezen eredménnyel szemben az építkezés esetén a következő hozamok mutatkoznak:

1. az első 8 adómentes évben 4000 K a posta által beígért évi bér, amelyből 573 K megyen le tatarozásra (szakvélemény szerint 1 % az építési tőke után) 3427 K maradna tehát tiszta hozamul, vagyis a jelenlegihez képest 50623 K hozamkevesebbet állana elő;

2. a 8 évet követő adóköteles években: 4000 K a posta által beígért bér, amelyből 672 K adókra, 1146 K tatarozásra (2 % az építkezési tőke után) összesen 1818 K vonandó le, miáltal 2182 K maradna tiszta hozamul, vagyis a jelenlegihez képest 175123 K hozamkevesebbet állana elő.

Ha tehát az a cél, hogy a községet károsodás ne érje, úgy:

1. a 8 adómentes évben: $4000 + a$ hiány: $50623 = 450623$ K;

2. a 8 évet követő években pedig $4000 + a$ hiány: 175123 K + ezen hiány-nak megfelelő adótöbblet: $35361 = 610484$ K képezheti a minimális évi bért.

Szakszerű számítás alapján ezen kétféle (4506—6104) bérösszegnek átlagos közép-bére:

20 évre 5273 K

50 „ 5534 K: azontul 6104 K.

Miután azonban a község — ha az építkezés esete áll be — az építéshez szükseglendő tőkének bank-kölcsön útján való beszerzését halárolta el — (miután készpénz tőkét egyéb eshetőségekre tartja fenn) — s mert a beérkezett ajánlat szerint a bank a kölcsönt 95-ös árfolyammal folyósítaná, még pedig:

20 évi törlesztési tartamnál 790-es

50 „ „ „ 545-8s

annuitással, úgy szakrű számvetés alapján 20 évi átlagos középbeüel 6814 K;

50 „ „ „ 6145 K;

azontul 6104 K lehetne a minimális évi bér.

Ezen eredmények alapján a közgyűlés tekintettel arra, hogy a község bizonyos mértékben mintegy erkölcsi obligóban van

a kincstárral szemben, miután — bár a jelen viszonyoknak már meg felelő alapokon — a posta által beígért 4000 K évi bér mellett való építkezést már megszavazta, s hogy a kérdéses telken előbb-utóbb amugyis építkezni kellene, végül mert már szépsézetű szempontból is az építendő palota méltó díszére lenne városunknak — odahatározott, hogy ez építkezés eszméjét végleg nem ejti el, hanem híven azon elvéhez, mely szerint sohasem riad vissza áldozatoktól akkor, a midőn arról volt szó, hogy városunk fejlődése középépületek emelésével is előmozdítottassék — hajlandó a posta részére a palotát a fent kiszámított 6814 K, illetve 6144 K évi minimális bér mellett — tehát minden nyereség nélkül megépíteni.

Hajlandó lenne a község egyúttal arra is, hogy a kérdéses telket a kincstárnak 20000 K leltári értékben eladja, esetleg kivánságára törlesztés visszafizetés mellett is.

Az ezen eredmények alapján teendő ajánlatot a község magára nézve ez év végeig tartja kötelezőnek, s amennyiben addig az ügy véglegesen nyélbe nem üthetnék, úgy azt végleg elejtettnek fogja tekinteni.

K Ü L Ö N F É L É K.

A csáktornyai takarékpénztárak egyesülése.

E cím alatt megjelent mult számunkbeli közleményünk helyre igazítást, illetőleg a közleményben foglaltaknak a megcáfolását célzó terjedelmes iratot kaptunk Weisz Miksa úrtól a csáktornyai takarékpénztár főkönyvelőjétől, a melyet egész terjedelmében nyilvánosságra hoznunk lapunk terjedelme nem enged, de erre nics is szükség, amennyiben a helyreigazítást célzó közlemény első nagy része a szóban levő dologra nem tartozik s tisztán a beküldő személyi szimpáthiájának a megnyilatkozása az osztrák-nagyar bank nagykainizsai fiókja főnöke iránt. Ugyanezen részben a beküldő a bankfőnök urat egyúttal védelmébe veszi azon

állítólagos támadások ellen, a melyek lapunk jelzett közleményében és a Zalai közlönyben hason cím alatt a bank főnök ellen irányultak. Hogy a jelzett közleményben ilyen nincs, azt a közlemény minden olvasója tudja, de nem is volt annak a közleménynek semmi tendenciája sem egyes személyek ellen, hanem tisztán a címeli dologra, mint a melynek a megvalósítása érdekében mozgalom indított, hivatuk fel a közönség figyelmét saját érdekében. Hogy pedig ebbeli közleményünkben mennyire igazunk volt, és hogy ezt az egyesülést vannak a kik óhajtkák s annak érdekében még ma is dolgoznak, Weisz ur hozzánk küldött iratának a dolog lényegére tartozó eme részében minden kétséget kizórólág elismer:

„Amióta ellátogat hozzánk Csáktornyára, majdnem minden látogatása alkalmával szóba hozta miszerint neki kedvenc eszméje volna a három takarékpénztárt egyesíteni. Mindinkább foglalkozván az eszmével, ez idén felkért engem és Fejér Jenő kollegámat is, hogy dolgozzunk ki egy tervezetet, melynek alapján a fuzió kérdés okszérűen megoldható lenne. Fejér kollegámnál, nálam is készen van egy olyan tervezet. Ezen tervezetek hogy menyiben egybevágnak vagy eltérnek egymástól magunk se tudjuk, mert mindenekelőtt arra lenne szükség, ha a három takarékpénztár igazgatóság elvileg jelentse ki, hogy menyiben a kérdés megoldható lenne a nélkül, hogy egyiknek vagy másiknak érdekei csorbát szenvednének, a fuzió mellett vannak. Ez ideig ily kijelentés még egyik igazgatóság részéről sem történt, ma pedig ily elvi kijelentés hiányában minden idevágó közlemény csakis üresen csépett szalmának minősíthető.”

W e i s z M i k s a

a csáktornyai tkp. r. t. főkönyvelője.

Hát ez a nyilatkozat, a mint látható, nemcsak hogy nem cáfolja meg a szóban forgó közleményünk tartalmát, hanem azt nyilvánosan beismeri, s így ha üres szalma cséplés történt, úgy azt csakis Weisz ur védő irata teszi, mert mi is lehet az olyan helyreigazítás és védelem, a mely nyíltan beismeri azt, a mit megcáfolni akar.

Ezen a mi állításunkat megerősítő, nem pedig cáfoló nyilatkozat után ismét csak azt mondhatjuk, hogy minden hivatott egyen-

nek teljességéből kell küzdenie a nyilatkozatban is elismert és még mindig aktuálisnak mondható takarékpénztári egyesülés ellen, mert ez a tervezett egyesülés sokkal rosszabb és rombolóbb gyümölcsöket rejt a méhében, mint a mit az fölületes gondolkodás mellett is sejtett.

Most egyelőre a mult számunkban felhosszaton kívül újabb érveket nem sorolunk fel az egyesülés ellen, de ha annak szüksége mutatkozik, még vissza térünk e tárgyra.

— **Szent István napját** az első magyar király emlékéhez méltó módon ünnepelték meg Csáktornyan is. A község középületein a nemzeti trikolor lengett, délelőtt 11 órakor pedig a róm. kath. templomban ünnepi nagy mise volt melyen a hatóságok, testületek és magánosok nagyszámban voltak jelen. Az ünnepi misét ez alkalommal az előző idő beliektől eltérőleg három pappal végezték a barátok, a mi a jelenvolt hazafias magyar közönséget igen kellemesen érintett. Ezt az új házfőnök hazafias felbuzdulásából folyólag önmagától rendelte el. A misét Roszman Róbert házfőnök mondotta két szerzetes lelkész társa segédletével és mise alatt Vargha Volfgang hitoktató adott elő hazafias egyházi dalokat, a mise előtt ugyancsak Vargha Volfgang hazafias szent beszédet tartott a templomban.

Belicán Szent István napján az ünnepi nagy misét a vidéken időző dr. Vucskics Gyula szentszéki útnök, Nagyvárad újvárosi esperes plébános mondotta s a kántor „Hol vagy magyarok tündöklő csillagja” kezdetű régi magyar egyházi éneket énekelt. Mise előtt Baranasicz György helyettes plébános hazafias egyházi beszédet intézett horvát nyelven az egybegyűlt horvát ajku lakossághoz.

— **A király születésnapját** ez évben is a szokásos kegyelettel ünnepelték meg az országban s így Csáktornyan is. A középületeket fellebogózták s ünnepi istentiszteleteket tartottak. Az ulánus kaszárnyában tábori mise volt, melyen a Csáktornya kör-

T Á R C A.

Egy orosz éj.

(Vége.)

— Kérem felségedet, nyugtassa meg ingerültségét és kegyeskedjék megfontolni a lépés rettetenes következményeit! — Felett Pahlen, meghökkenve a cárnőnek a kormányzás iránt ily gyorsan fejlődő hajlamán, melyet ez szelid, békén tűrő nőben sohasem keresett, sőt feltételezni sem mert. Ámde a gróf csakhamar visszanyerte léleknyugalmát; élénk színekben festette előtte a borzasztó következményeket, ha közte és fia közt versengés támadna a trón végett; lerajzolta neki a polgári háború iszonyatoságait. Szent-Pétervár utcái vérvatakok árasztának el, testvér testvér ellen gyilkos fegyvert emelne. Szavai nem tévesztették el hatáskukat; a cárnő elborzadt az eléje állított képtől; lassan-lassan felindulása is csillapult és kis gondolkodás után megírta Pahlen grófnak, hogy kész meghódolni az új cárnak, csak pár percnyi időt engedjenek neki, hogy erőt vehessen igazgatóságán és beleszoktassa lelkét a váratlan változásokba. Pahlen megkönnyebbült szívvel távozott.

Ezalatt a cár holttestét az éj sötéttségében a várba helyezték át és minthogy hirtelenében más alkalmatosság nem áll rendelkezésre, az új cár a halotti kíséret számára kirendelt kocsin indult a téli palotába, hol a tanácsnokok és az ország nagyai már együtt voltak, hogy hűséget esküdjenek és mint új cárnak meghódoljanak neki. Sebesen haladt a kocsis Pétervár komor, csendes utcáin keresztül a még zárt épületek előtt. Zoubow és Pahlen a kocsis hátulján állottak és futarak siettek még ezen éjjel az ország minden

részébe, megviendők a váratlan hírt, hogy a birodalom új uralkodót kapott.

Milyen ébredés volt ez a nagy városra, mikor a hideg márciusi nap lankadt sugarait a mogorva épületekre lövette! Minden arcáról le lehetett olvasni a mult éjjeli rettenetes gyilkosságot.

A nép az utcára rohant, hogy a hir valóságáról bizonyosságot szerezhesse, végre a téli palotához tódult, hogy a rémesetet igazolja az új uralkodó személye, a kinek még nevét sem tudta.

Kilenc órakor végre kinyitják az erkély szárnyait a császári palota első emeletén, s azon kilépett Sándor, hasonlóan egy márvány-szoborhoz, sok könyhullástól kivörösödött szemekkel, szép homloka körül rendetlenül lengő hajfürtökkel egy átvirrasztott éjéről tanuskodó öltözékben, — és így köszöntötte a vég nélküli néptengert, mely most egyhangulag uralkodónak kiáltotta ki őt negyven millió lélek fölött.

Hanem ez az örömrivalgás sehogys sem talált visszhangra lelkében, mert e rivalgás között atyjának haldokló hörgését vélte hallani és míg a kárpótló gépileg megszokott mosolyra gerjedt köszönetül a meghódoló népek, az alatt szeméi a legmélyebb fájdalmat tükrözték vissza. És ilyen pár perc soha ki nem törölhető vonásokat vésnek az arcba. Meg lehet tanulni igenis elfojtani a könyeket és mosolylyal eltakarni a szivetduló fájdalmat, hanem mikor a mosoly elillant, csak annál elevenebben látszanak a szenvedés nyomai az arcon.

Visszatérve a terembe, Nagy Katalin unokája lábainál szemlélté anyját és testvéreit. Teodorowna Mária szilárdan tekintett fia szeméi közé, míg az övé fedre szegeződtek, nem bünső öntudatból, hanem ama titkos vád következtében, mely anyja szeméből folóje villant. Szívesen borult volna anyja keblére felkiáltván: „Vigasztalj, mert sohat szenvedek!” azonban márfel volt állítva a korlát, mely

az anyát és a fiut bizalmukban, szeretetökben és érzelmök odaengedésében egymástól elválasztotta; most az anya az új cárnak hódolni és benne urát elismerni jött. Ezentúl ő nem csak anyjától, családjától, hanem az emberiségtől is el lett szakítva; mert a kormányzás átka az uralkodók elszigeteltségében rejlik.

Sándor lelke mélyéig megrendülve tért vissza hogy erőt vehessen érzelméin, szüntelen az hangzott vissza lelkében: „Uralkodó vagy, működjél!” A jelen és a jövő idő szigorú birákként álltak ellenében, s oldalán nem volt egy hű barát, nem tanácsadó, kibe bizalmát helyezze. Erről a rettenetes éj elléggé tanuskodott.

Mosolygó arcok környezték atyja koporsóját, sőt a kikkel jót tett, éppen azok iparkodtak feltüntetni, milyen kevéssé sajnálják jótévőjük halálát.

A különbözős tömeg közt mégis feltűnt egy alak, mely a busongó fiuvál atyjáért könyeket hullatott és Sándor ez alakban egy hű szolgát, egy háladatos embert fedezett fel ama számtalanok közt, kiket Pál jószágával elhalmozott, ez Araktszejew volt.

Sándor sohasem felejtette el, mily jótékonyan hatott szívére ebben az órában e hű szolga könyhullatása. Araktszejew lett bizalmának embere és az maradt egész haláláig.

Most Európa valamennyi udvarához futarak küldettek, a világnak e nagyszerű drámát jelentendők, mely Oroszországban végződött és bármilyen sürü lepelbe burkolták is az eseményt, a gyanu mely az előzményekből itél mégis föföfedte a valót és bármint híreszteltek is a hivatalos közlemények felőle, azért az egész világ tudta, hogy Pál cár erőszakos halállal mult ki.

nyékén gyakorlatozó egész V. ulánus ezred teljes tisztikara és legénysége jelen volt.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Gombás István okleveles tanítót az ujonnan felállított nyírvölgyi állami elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Athelyezés.** Stern Dániel postatiszt Nyitráról Csáktornyára helyeztetett át.

— **Tanító választás.** A muracsányi üresedésben levő róm. kath. tanítói állásra 100 pályázó közül Sáfrán István okleveles tanítót választotta meg az iskolaszék, ki a csáktornyai áll. tanítóképzőt mult iskolai évben végezte.

— **Eljegyzés.** Dorner Sándor helybeli bádogos eljegyezte Rotter Berta kisasszonyt Budislaveczról.

— **Esküvők.** Tárnai Mihály, a Muraközi Takarékpénztár r. t. tisztviselője f. hó 29-én esküszik örök hűséget Antonovics Mariska kisasszonynak.

Hirschsohn Ernő helybeli kereskedő f. hó 20-án vette oltárhoz Nagyatádon Sugár Janka kisasszonyt.

— **Fapipagár Stridón.** Stridón már régidőtől fogva úzik a fapipa és facsap készítését házi iparszerűleg s ez a háziipar löbb családnak nyújtott biztos megélhetést eddig is. A stridói fapipa és facsap lassan-lassan nagyon keresett cikké vált, úgy hogy ma már a megrendelésnek az ottani kereskedők nem tudnak eleget tenni. Ez okból Stridón hatan összeálltak és a fapipa és facsap előállítására rendes gyárat fognak létesíteni. A gyár létesítéséhez 40000 K költek adnak össze a konzorcium tagjai s az üzemet már ez ősz folyamán megkezdik 25—30 munkással.

— **Kinai herceg Csáktornyán.** Érdekes látogatója volt rövid időre Csáktornyán f. hó 24-én, tegnap, szombaton. Liu Weh Kwei kinai herceg volt a különös vendég, ki katonai tanulmány uton van s jelenleg a magyar-osztrák katonaságot tanulmányozza. A kinai herceg Bécsben a 4-ik tüzérezredhez van beosztva s legutóbb a Veszprém környékén folyó katonai tüzérségi gyakorlatokon volt, honnan a mellé rendelt Hiller Rudolf főhadnagy és Chalanpka Alfréd hadnagy kíséretében a varasdi tüzérezred megtekintésére utazott s innen átjött Muraközbe, Gyuranec Márton a bécsi Augustineum tagjának, jelenleg miksavári helyettes plébánosnak a látogatására, mivel Bécsben ismerkedett meg. Miksavárról Csáktornyára is bejöttek, hol közönséges nyárspolgárian a Hencsey-féle kerthelyiségben Filipics Lajos orsz. gyűlési képviselővel és kísérelével együtt leült sörözni, majd pedig Strausz Sándor könyvkereskedésében képes levelezőlapokat vásárolt. Ugyanitt felelős szerkesztőnk kérésére, ki épen a nyomdában időzött, saját kezűleg írta fel nevét németül és kinai nyelven, kinai betűkkel. Csáktornyáról Drávavásárhelyre ment a keleti herceg, hol kísérelével együtt Filipics Lajos orsz. képviselőnek volt a vendége ebédre. Ez nap délutánján pedig drávai halászatban vett részt. A hercegnek, mint kísérője és maga is mondotta, az ősei közül már 4 volt kinai császár, ő pedig most a kinai hadseregben ezredes. Egyébként annyi bizonyos, hogy uralkodó családból származó hercegi voltát nem igen árulja el a külseje, bár igen szerény és európai műveltségű embernek látszik.

— **Választás.** A csáktornyai izr. hitközségnek rendszeresített hitoktatói és titkári állásra a f. hó 22-én tartott gyűlésen az 51 pályázó közzül Dr. Vidor Jenő, középiskolai tanár, bölcsészettudor, választott meg.

— **Társas kirándulás Párisba.** Szeptember 8-án Párisba társas kirándulás rendeztetik, mely rendkívül élvezetesnek ígérkezik. Őt napi Párisban való tartózkodás alatt a kirándulók megtekintik az összes látványosságokat, Sevret, St. Cloudot és Versailles-t is. Részvételi ár, melyben vasuti, kocsis, szálloda, étkezés és vezetés költségei belefoglaltnak, II. oszt. utasok részére 280 kor. E kirándulással kapcsolatosan Párisból kiindulólag londoni társas utazás is rendeztetik. Mindkét utazásra nézve részletes programmal és felvilágosítással szívesen szolgál a Magyar Utazási Vállalat r. t. Budapest, IV. Eskü-ut 3 sz.

— **Iskolai értesítés.** A helybeli m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában a felvétel és beiratás szept. hó 1, 2, 3, 4 és 5-én 8—12 óráig történik. A javító- és pótvizsgálatok pedig szept. hó 2-án d. u. 2 órakor tartatnak meg. Az iskolai év megnyitása szept. hó 7-én lesz. A polgári iskola 1. osztályába oly növendék vehető fel, aki életének 9 évét betöltötte s az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezte. Beiratáskor a tanulók szülei vagy helyetteseik kíséretében tartoznak megjelenni, mely alkalommal iskolai bizonyítványokkal együtt születési bizonyítványukat is kötelesek bemutatni. — Tandij egész évre 8 korona, amelyen kívül minden tanuló 2 korona felvételi díjat, 30 fill. nyugdíjajárulékot és 1 koronát értesítőre tartozik fizetni. — Az igazgatóság.

— **Vásár.** Peltauban szeptember 4. és 18, október 2. és 16, november 6. és 25-én új nagy csikóvásár tartatik (különös néhez fajnak).

— **Halálozás.** A közelet egy érdemes tagja hunyta be örök nyugalomra fáradt szemeit hosszas szenvedés után f. hó 14-én Kotorban. Vlasics Jeromos a megboldogult, ki általában »Kásek« néven volt ismeretes. Szerény, tiszta jellemű s jó szívű tagja volt a társadalomnak, miattal mindenki által közmegbecsülésben, szeretetben részesült. Rokonain kívül az egész község gyászolja, mert tapasztalt okos tanácsaival hangadója volt környezetének, támogatója a jótékony-célú egyleteknek, istápolója a szegényeknek. előharcosa minden kulturális intézménynek. Egyszerű ravatala szebbnél-szebb koszorúkkal volt díszítve, melyeket utolsó kegyeletük jelül özvegye Fuss Borbála, Vlasics Rókus unokaöccse és családja, Vidovics Rókus (Budapest), Ruszák Mihály (Alsódombor), a katori takarékpénztár volt igazg. tagnak, közs. képviselőtestület, ipartestület, szent kereszt hadserege s római zarándoklat róttak le. Impozáns temetése f. hó 16-án reggel volt. A halottas háztól, hol közel 2000 ember jött össze, a menet a templomhoz indult, hol a szent mise alatt, templom előtti téren a halotti mellett a tüzőlt testület, ipartestület tagjai és a rendőrök örködtek. Szemisen Hergar István szentmáriai plébános alesperes pontifikált, Czimmernán Ferenc, alsódomborui plébános és Golub János szent széki ülnök muravidai plébános ur segédletével. Mise után a menet a temetőbe indult, hol a halotti beszédet Golub János plébános ur mondotta keresetlen de megható szép szavak kíséretében. Nyugodjék békében.

— **A József kir. Herceg Sanatorium Egyesület perlaki bizottsága** f. hó 4-én fényesen sikerült kerti mulatságot rendezett. A bizottság lelkes hölgy tagjai dr. Szabó Zsigmondné urnóval élükön mindent elkövettek a jótékony cél érdekében. Az izlése-

sen díszített kertben nagy közönség gyűlt egybe és különösen a vidékről jelentek meg számosan. Süteményt, virágot, tombolajegyeket, legyezőket árultak a következő hölgyek: Blazsincsics Irma, Ditriech Ella, Fischer Blanka, Glavina Mariska, Hajdinyák Ilka, Herman Irén, Kemény Ilma, Kramarics Ilonka, Megyeresy Kata, Németh Mariska és Rózsika, Novák Irma, Sohár Rózsika, Stieglbauer Ilonka, és Matild, Varga Kata. A jól sikerült mulatság a hajnali órákban ért véget. A mulatság tiszta jövedelme 283 koronát juttatott a szegény sorsu tüdőbetegek részére. Felülfizettek a következők: Kovács János Domásinec 7 K, dr. Szabó Zsigmond Perlak 7 K, Dr. Grosz Dezső Nagykanizsa 9 K, Kálmán Árpád Budapest 4 K, Dr. Kemény Fülöp Perlak 4 K, Svastich Ödön Perlak 4 K, Verly Ernő 4 K, N. N. Gyurgyevác 3 K, Ebenspanger Miksa 3 K, Lange Kelemen 3 K, Füzessy Gusztáv 3 K, dr. Tamás János 3 K, dr. Zakál Lajos 3 K, Golub János Muravid 2 K, Magics Ferenc Nagykanizsa 2 K, dr. Reményi Zoltán 2 K, Varga Jakabné 2 K, Andor István 1 K, Baranasic György Belica 1 K, Banelly Vilmosné 1 K, Blazsincsics 1 K, Drachanovsky Géza 1 K, Ehrenreich Nándor Dekánovec 1 K, Maltersdorfer Vilmos 1 K, Larnszak György Belica 1 K, dr. Skublics Gábor 1 K, Spitzer József Alsópuszlákovac 1 K, Sümeghné 1 K, Szabó István Belica 1 K, Szenes Dezső 1 K, Trsztenyák Csáktornya 1 K, Tóth Sándor 1 K. Ezen helyen említjük meg, hogy a perlaki bizottságnak már van a gyulai Sanatoriumban egy ágy helye, hova a legközelebbi napokban egy szegénysorsu tüdőbeteget el is fog helyezni.

— **Körgyám választás.** A csáktornyavidéki körgyázóság kerületébe tartozó községek folyó hó 22-én választottak körgyámot. Körgyám lett Novák Ferenc (Leszják) zalaujvári lakos.

— **Tüzek.** Scheuer Sámuel ludbregi lakosnak a Felsőmuraközben, Gyümölcshegyen levő s jelenleg özv. Lukmann Ferencné vincellérnő által lakott szalma fedetű lakóháza és a lakóházzal összeépítve volt présház a benne levő gazdasági eszközökkel, élelmiszerekkel s egyéb tárgyakkal együtt folyó hó 17-én 600 K értékben leégett. A tüzet a lakóház kéményéből fölszálló izzó korom izzelte elő.

Folyó hó 20-án Muracsány községben tüzvész pusztított. Leégett 1 lakóház, istálló és 8 pajta. Az épületek biztosítva voltak. A kárvallottaknak minden takarmányuk elégett. A tüzet állítólag cigarettázó gyermekek okozták.

— **Verekedés.** Augusztus 18-án d. u. Perlakotokon mulatozás közben horvát munkások a horvát néphymust kezdték énekelni, amit a hazafias muraközi munkások megakadályoztak. Ebből civakodás majd véres verekedés támadt, mely a horvát munkások kudarcával végződött.

— **Gözeke bemutató.** Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár Rézvénytársaság folyó évi augusztus hó 29-én Szücs Dezső ur nagyfaludi gazdaságban szabadalmazott, egy géprendszerű gözekéjét az érdeklődő gazdaközönségnek üzemben fogja bemutatni. A gözeke 29-én egész délelőtt üzemben lesz tartva úgy, hogy a zalaszentiváni vagy kisfaludszentiváni állomásra bármely vonattal érkező gazdaközönség azt üzemben láthatja.

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, urednika u Csáktornya.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora, kam se predplate i obznana pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlažeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: u svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . . . 8 kor.
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
LOPARITS R. JÓZSEF.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlasnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Pošljite decu u školu.

Opet od škole pišemo. Jer sada se za malo vreme na najviše mestah započne škola. Trsiti se maraju svaki roditelji da svoju decu taki daju u školu. Naj neostavljaju doma decu, naj je ne tiraju na pašu, nego naj je pošleju u ono mesto, gde se poštenja, pobožnosti, domoljubnosti navčiju, gde si u srce svega dobra moreju prijeti, i gde se jim pamet rasvelliva.

Zalostno je da su je još roditelji, koji nečuju radi poslati decu u školu. Još vno-go dece je, koja tam gde je škola bez svako-ga navuka zrasteju gori. Kada je mali, ga nitko neda vu školu, kada vekši zraste, onda se već srami iti u školu, jer misli da je škola samo za malu decu. Ali ako znamo, da po drugih orsagih i vekše ljudi primaju vu školu, takve koji neznaji čitati i pisati, te je tam navčiju na ovo dvoje, onda si moremo premisliti dn je bedasti taj sram, jer vekši ljudi ravno tak moreju biti delnici vu naobrazbi, kak mala deca.

Ali je još zalostneše, da su je občine, koje su bez škole. Cele občine su vu strašnoj kmici, niti nepoznaju prav Boga, niti domovinu, niti nemaju pravu misel do vere, niti do domoljubnosti. Iстина da ima i vu takvih občinah ljudi, koji su vu školu hodili, i koji svoju decu kak gud dalko daju vu školu, ali ovih je malo, najveksa stran stanovnikov vu takvoj občini, je vu strašnoj kmici. Pripetilo se je već tu prinas vu Medjimurju da su vu jednoj občini ne mogli birova najti, jer niti jeden človek nije znal pisati, tak su onda morali iz susedne občine birova zebirati. To se jako smešno vidi, ali je istina. Tu okoli Csáktornya je puno občinah, gde se deca na paši med trnjom vučiju poštenje. Bormeš to je žalostno, Samo gledite po redu sve okoli su občine bez škole. Deca zrasteju kak divjaki, pak onda još nekoli roditelji i veliju, »čemu vragu je škola, gdo pak bi nam onda krave pasel, ako budu deca vu školu hodila.«

Onda nije čudo, ako celo selo bez navuka zraste, gori, kada si najviše gazdov okolo Csáktornya tak premisljava.

Jesu takove občine, kojim već od nekog vremena ponudja orsag orsačku školu, ali jer ove niti jeden krajcar nečuju dati vu pomoć zidanja škole, još niti vezda nemaju školu. Občine gde je po 80 dece za svakdašnju školu, evo bez škole su. Im je to strašno! Kakvu mladež, kakove ljudi bude da! ova občina orsagu, ako vu takvoj kmici bez škole zrasteju njezina deca gori.

Škola nam je svim potrebna. Bez škole nismo ljudi. Denes neje već ono vreme, kada je človek bez svakoga navuka mogel živeti. Pak vu onim starim vremenu je drugač bilo. Onda su roditelji više mislili na decu. Ali sada? Sada Bormeš niti otec niti

mati nikaj nemisli na decu. Vu starim vremenu je otec zaistinu otec bil svoje dece navčil nje je na domoljubnost, na pobožnost, ali sada otec sam nemoli a kamoli da bi decu vučil Boga moliti.

Samo poglednite vu školu kojugud i poglednimo decu prvoga razreda. Najviše njih tak dojde vu školu, da niti Otec naš nezna moliti, a vno-gu njih je takovih, koji se liti križati neznaju. To je jako žalostno. A kaj moremo onda reći vu takvim mestu gde ga škole ne. Jer denes otec beži za kruhom, neima čas se za decom baviti a, i kada ima vremena niti onda nije med decom nego ide politizirat vu křemu. Žena ravno tak.

Takov je vezda svet. Sve reztepeno sve rezvuždano. Otec nemisli na svoju tamiliju pak niti mati se vno-gu nebriga sa njom. Sigurno da onda na školu ostane zadaća, da iz dece ljudi stvori.

Vezda je opet tu vreme, kada se škola počneju. Pošljite dragi roditelji decu vu školu. Najte je zadržati na paši je na paši se nikakovoga dobra ne navči, tam samo fakin postane iz njega. Nebude znal poštenja ako nehodi vu školu. Pak zato si svaki otec i mati za svetu dužnost naj drži, da svoje dete pošlje vu školu.

Politički pregled.

Horvatski ban je dal vun svoj program, poleg kojega hoće ravnati Horvatsku i poleg kojega se trsi, da si napravi većinu vu horvatskim orsačkim spravišču. I vidi se, kak da bi mir nastal malo vu Horvatskoj. Samo još ablegati se svadiju tu ili tam, ali to vno-gu neznači, jer narod je miren i zadovoljen je sa banom, koj je vezda već nekog mesec tak pravično vodil orsaga. Jer horvatski ablegati bi radi svoj orsag Austriji prodali. Sigurno da bi njim onda još hujše bilo. Samo gledimo narode, koji pod Austriju spadaju. Im se svaki den svadiju nemci sa čehi, čehi sa taljani, taljani sa dalmatinci i t. d. Pak ipak bi med te konglomeratum hoteli Horvatski ablegati zapeljati svoj orsag. Morebiti zato jer se tam slobodno svaditi.

Od jednoga povestničara čitamo znamenite dele iz historije. Poleg toga Horvatska nije na pravim svojim mestu. Tu zemlju koja je med Dravom i Savom je još Árpád osvojil. A Horvatska je još bila doli gde je Lika, Dalmacija. Taj del je osvojil Kalman kralj i Ladislav. Potlam su turki horvate iz Like i Dalmacije pretirali te su je porinuli na sadašnje mesto. Gde je opet vno-gu puka izomrlo vu taboru. Dakle horvati nisu sada vu svojoj domovini, njihova domovina je Lika, te jeden del Dalmacije i Bosnije. Od starih stanovnikov Horvatske

su vu Turopolju bili 20 magjarskih občinah. Ove je Jelasics uništil, kada je Horvatsku Austriji prodal. Zatem su sami horvati hoteli nazad knam dojti a vezda se opet sa Austrijom skušuju. Ravno tak delaju horvati kak neverna žena, koja vkani muža, ali vidi da ju dragi duže neče, onda opet nazad dojde k svojemu mužu. Muž ju malo natepe i opet su zobra

KAJ JE NOVOGA?

— KOLENDAR. Augusztuš 26. Ponedeljek, Pelagija vdov. — 27. Torč, Jožef kalazantski. — 28. Sreda Augustin biskup. — 29. Četvrtak, Ivan glavosek. — 30. Petek Roza limajiska. — 31. Subota, Rajmund prizn. — September 1. Nedelja, Angeli čuvari. — Evangelinm ove nedelje je, kak je Jezus vu Naim varaš išel. — Zadnji fertalj meseca je augustuša 30-ga, tojest vu petek ob 6 vri 28 minuti odvečer.

— **Rodjen den njegovoga Veličanstva.** Svečanost rođjenana Njegovoga Veličanstva kralja proslavila se je vu Budimpešti kak i po celom orsagu. Vu Csáktornya su csáktornyainski i varaždinski vojnik i ulaneri, koji su vezbu imali vu Csáktornya, su s velikom paradom obslužavali rođendan Njegovoga Veličanstva.

— **Štefan sveti prvi kralj magjarski.** Na den svetoga kralja prvoga magjarskoga su vu Csáktornya sva javna stanja bila zastavami okinčena. Vu farnoj cirkvi je s velikom paradom svetu mešu služil veličastni gvardian Rozman Robert. Vu Budapešti je poleg nazočnosti hercegprimaša, kak svako leto, tak i vezda služba Božja bila, a onda processija, na kojoj se je desna ruka svetoga Štefana nesla. Na ovoj velikoj svečanosti nazočni su bili ministri, velikaši i vno-gu jezer ljudstva.

— **Porobili kassu.** Vu Ruskoj zemlji Kadova zvanom mestu nepoznati tolvaji po belom dnevnu podri su vu kassu kreditne zadruge. Činovnike hitili su nakla i svezali jim ruke. Vojnike koji su pri kassi stražili i jim se suprostavili, vu mestu su ubili. — Zločinitelji odnesli su sobom jeden million korun.

— **Velika kradja pri željeznici.** Vu Budapešti pri državnoj željeznici nestalo je vre duže vremena vuglenje, lapora i druge robe vu veksoj kolikoši Redarstvo je ipak pronašlo i vlovilo celu tatsku bandu i to do 150 osobah. Ovi tati su pokrali robe vu vrednosti više kak sto jezer korun. Vno-gu vkradjene robe nadjeno je pri tatov.

— **Željeznička nesreća.** Vu Erdelyu, pri Csik-Szeredi je vlak iz šinjah skočil. Mašina i tri vagoni su se razdrobili. — Berger Karolya profesora žena iz Keszthelya, koj je negda pri čakovečkoj preparandiji gospodarstveni professor bil, je na me-

stu mrtva ostala. Berger Károly, jedna navučiteljica, jedan dečak, mašinista i ložac (heicer) su ranjeni.

— **Strahoviti smrt deteta.** Dve letah staro dete Techla vu Donikami opalo je vu kotel kipuče vode. Telo deteta se je skuhalo. Krpe od mesa vijale su se iz tela, koje je zadobilo formu, da se nemre opisati. Pak ipak je dete živelo, da su ga iz vode vuvo potegnuli. Za jednu vuru je stopram vumrlo vu strašnoj muki.

— **Viher vu pečuhskoj izložbi.** Prošli tijeđen bil je strahoviti viher v Pečuhu, koj je veliki kvar načinil izložbi. Od nekojih pavillonih odnesel je krove, zrušil pilone, strgal zastave, izkorenih drveće. Kvar je do 20 jezer korun. Dan i noć delaju težaki, da popraviju stanja izložbe.

— **Zahvala.** Vu Felsőmihályfalva občini zazidali su letos farniki novu občinsku kancelariju i stan za G. notariuša i to 2 kancelarije i 3 sobe za stan G. notariuša i k tomu spadajuće celo gospodarsko stanje za 11.524 K. Stanje je jako lepo i na lepom zdravom mestu, tak veliju i oni stranjski ljudi koji su to videli da teško je toj kancelariji para najti, i moreju biti gizdavi stanovnici ove male fare na svoju občinsku hižu. Znamenito je na dalje i to, da skoro svi ovi penezi ostaneju vu domaćoj fari, jer skoro sve su domaći meštari zgotovili. Spomenuti moramo još ovo: oni dva, koji su ovo delo od farnikov prek vzeli, morali bi zbog dražoće materijala kvarovati 600 K. nego to ovi dobri i poštenja vredni ljudi nisu dopustili, nego su dobrovoljno ovih 600 K. doplatili. Zato se i ovi dva poduzetnici na tom mestu od serdca zahvaljuju svim poštuvanim farnikom na tom plemenitom činu.

Bog vam dakle povrni! Daj Bog, da vu zdravlju i zadovoljstvu hasnujete, kaj ste svojim žulji tojest novcem podignuli. — Živeli!

Košak Ferenc i Lovrec Istvan.

— **Velika kradja.** Vu Budapešti vu stan poznatog bankira Sandora Töröka, došli su tati i pokrali sreberrine vu vrednosti 3000 korun. Redarstvo je još on isti den vlovilo tata vu osobi 18 let staroga privatnog činovnika SimonKárolyja, pri njem su našli sve vkradjene stvari. — Simon je prekan sudu.

— **Štrajk bugarskih učiteljah.** Bugarska vlada izdala je novi zakon, s kojim je sva sloboda učiteljah izkračena. Bugarski učitelji nasuprot toga zakona obdržavali vu Sofiji svoj sastanak, na kojem su oštro napali vladu i ministre. Zbog toga sastanka je okolo 70 navučiteljev izgubilo službu. Učitelji su jako razčemerjeni. Bugarski učitelji budu opet spravišće držali vu glavnim gradu Sofiji, na kojem hočeju izreči, da budu štrajkuvali, tojest da niti jeden navučitelj uebude vučil decu vu školi. Navučitelji se nadjaju, da budu se njihovom štrajku priključili i nezadovoljni željeznički činovnici.

— **Ogenj.** Vu Muracsanyu bil je ogenj 20-ga o. m. Pogorelo je: 1 hiža, 1 štala i 8 škednjah. Stanja bila su assekurirana. Krma je sva izgorela. Veliju, da su zrok ognju deca kriva, koju su cigarete pušila.

— **Sveti Štefan.** Ovoga meseca 20-ga je bil narodni svetek prvoga magjarskoga kralja sv. Štefana. On je del doli fundamenta, na kojim još i sada stoji Magjarska domovina, kak tvrda pečina, na koju se jezzero i jezero valova hitilo, ali nisu joj mogli zapovedati nikaj Jezero i jezero neprijatelja je imala Magjarska ali evo i vezda

stoji. Samo svemogućemu Bogu moremo zahvaliti da je dal Magjarskoj takovog glasoovitog vladara, kak je bil Sveti Štefan, koj je tak pametno vredil orsag. Celi orsag je svetkuval na taj dan i velike svečanosti su bile vu Budapčsti, gde je bila njegova sveta Desnica vun deta vu glazovnatolj ladici, da ju je svaki mogel videti. Na jezere i jezere ljudi je išlo na taj dan vu Budapeštu da vidi svečanosti.

— **Dražese su svilne bube.** Minister poljodelskih poslova je odredil da budu se ovo lje to dražese kupovale svilne bube. Prvi razred bude kilogram 2 korune 30 fillervov a drugi razred bude 1 korunu 60 fillerov koštati. Koj dakle ima svilne bube vezda je draže more prodati.

Z A B A V A.

Dva kapucina.

Bilo je okolo 6 satih u jutro mieseca octobra, za nekoliko minutih je imal vlak iz kolodvora se genuti, portir je već prošel čekalnice i pozval putnike, da se u vagone smieste. Baš je po drugi krat prošel čekalnice, kad zapazi u kutu sedečega i spavajučega kapucina. Sigurno se je imal nekam odpelati, pak je čekajuči vrieme odlazka vlaka, zadremal a na koncu i čvrsto zaspal.

»Stante se, stante!» — vikne mu portir — »vlak će ov hip dalje iti. Em sem zna!» — pridoda dalje iduč — da bude pop zadnji i još ktomu takov hrdjavi kosmatil vrag!»

Na ov način probudjeni kapucin se skoči iz svog sedala te-si oči ruleći gleda snemo okolo. za čas došav k sebi, vzeme svoju polag lezeću torbicu, valjda sa kojom flakom, te veli u poniznom glasu: »Izbilja! Ja moram u K . . . substituirat bolestnoga plebanuša, ali senoči sam bil do 2 ure u špitalu pri jednom umirajućem, pak su me sad ovdje sedeč malo ico vkanile Hvala vam liepo gospodin portir, da ste me još u pravo doba zbudili!»

Kad je vratar prve kapucinove rieči čul, malo se je zabezknul, a kad pak se je kapucin stal i u celolj svojoj veličini prama vratam stupal, onda su mu se pred očima sviečki vrteli i prije nego je kapucin kroz vrata na perron izašel, ga je vratar za ruku prijel i pričel mu ju je kušovati te govoriti: »Gospodin kapitan, gospodin baron!»

»Je, je, moj dragi strazemešter Csai» — odgovori redovnik, koj je sa svoje strane takaj vratara prepoznal — »je, je, istina je, kapitan, baron! Ali samo bivši.» — veli smiešeći se te vrataru ruku pruživše dodu: »Ako bi vas zanimalo zeznati, kak je to sve došlo, dojdite jedankrat gore u klošter, pak popitajte za patra Anselmuša, tam ču vam sve razjasniti, sad pak je skranje vrieme, moram hitro u vlak, drugičje me ostavi. Zbogom!» — I — ode.

Pet godinah zatim su se baš na isti način dva bivša soldata našli. U jednom drugom varašu, kojem je takajše bil kapucinski klošter. je na porti istoga pošarski listonoša pozvonil, vratar, frater, je u sandalah dostručal i vrata odprl. Taj frater, to je bil krupan, srednje veličine muž sa već smesnemi siedemi lasi u bradi, pak kad je posegnul za listovi i novinami, koje su za klošter poštom došle, pogleda ga listonoša dobro u lice te osupnjen korak naprvo stu-

pi i začudjeno veli: »Odprostite! Niste vi strazemešter Csai, moj negdašnji ratni pajdaš od 1866?»

»Pogodil si,» — nasmije se frater —

»A ti si kaprol Kardos, jeli?»

»Takodjer si pogodil! — Ali molim te kak si ti kapucinom postal?»

»Baš tak, kak ti listonošom!»

»No, znaš» — veli Kardos — »kaprol i listonoša se slaže, ali strazemešter i kapucin! — To pak se ipak — — čudnovato! — —»

»Čekaj malo» — veli frater — »Pak ja imam još jednoga takovoga kojega ti takaj dobro poznaš, pak se svojim prijašnjim kakti današnji kapucin baš tak dobro slaže kak i ja, pak negdašnji strazemešter.»

»To mi moraš obširno pripoviedati!» — veli Kardos.

»Hoću!» — odgovori frater — »ali ne sada već dojd jedankrat, kada ćeš imati vriemena, k meni u klošter i onda ćemo se porazgovoriti.»

»Dojdem!» — I tim otide listonoša dalje, a frater zatvori klošterska vrata i odstruže svojim sandalimi u nutrinu kloštra.

Nekoliko dni poslie toga sedeli su u kapucinskom refektoriju negdašnji strazemešter Csai, a sadašnji frater Rafael sa svojim prijateljom bivšem kaprolom a sadašnjem listonošom Karđošom, pak su na stolu pred sobom imali vrč vina, koje im je pater — gvardian u čast njihovog saslanika prikazal. Listonoša pričme pripoviedati.

»Znaš brate, kad ona larma pri Solferinu prestala i naš je regiment bil u Maestra stacioniran, onde sam se ja u jednu kranjicu, koja je tam služila zaljubil. Kad sam pol godine zatim dobil svoj odpust iz armade i ovu malu službu, oženil sem — moju Toniku iz Maestra i sada tak pomalo životarimo. Bogataši nismo, ali ona je dobra i šparna žena, pak anda ide pomalo.»

»Bog ju poživil!» — veli frater i čaše zveknu — »A sada ču pak ja tebi moje doživljaje pripoviedati, koji su malo različiti od tvojih, jer da iz isluženoga soldata listonoša poslana, nije nikaj nenavadnoga, ali iz strazemeštra kapucin, to je ipak nekaj drugo.» I on pričme. Početek njegovog pripoviedanja je mojim vrednim čitatelcem od početka ove pripoviesti poznat, jer on grubjanski vratar pri željeznici i današnji kapucin frater Rafael je jedna te ista osoba. —

A onda nastavi: »Ja sam čim mi je služba dopuščala našega staroga eškandronskoga Čefa, a sadanjega kapucina patra Anselmuša u kloštru posietil. Našel sam ga čitajučega u klošterskom vrtu. On me je odmah odpelal u siencu, gde smo se na klupe seli, pak jeli znaš kaj me je najprije zapital? — Zapital me je, jeli mi je, odkad sam na svietu, ikoj kapucin ili u obče ikoj katolički pop kaj žalnoga učinil?»

»Ali gospodin baron» — odgovorim ja — »kak su došli na tu misel?»

»No, iz tog zroka» veli on — jer ste me onomadne na željeznici nazvali hrdjavim kosmatim vragom.»

»Neka mi odproste gospodin kapetan! To mi je samo onak, samo od sebe vušlo jer se svaki dan čuje psovanje preko popov a najmre preko redovnikov i po novinah i drugičje, pak onda, znadu, kaj čoviek puno krat čuje, to se ga i prime.»

»Ali moj dragi!» — veli on — »pak zar razuman čoviek, ako čuje nepromišljene špotnice na svog bližnjega sipati, mora odmah od veselja huškati i rukami pleskati;

jeli nije njegovi savjesti dužnost prije se osvjedočiti, jeli to nije draženje, bunjenje ili još kaj gorega proti svećeničkomu stališu. Bivši kapitan sad prestane, a onda nastavi: »Moram na svoju sramotu priznati, da sam negda i ja baš tak delal kak vi moj dragi Csar. Ne samo soldati, meštari, detiči i prostiji ljudi, već i mnogi, koji su visoke škole pohađjali u svojoj prenapetoj mudrosti se hoću visoko zdignuti, pak poteplavaju ono, kaj drugi za vredno i poštovano drže. Dakako, da su je na to dovele zločeste knjige i takova družtva, kojim se nisu znali, a mozbit niti hoteli iztrgnuti. Kak velim i ja sam bil takvi mudrijaš, ali su mi se hvala Bogu oči za vrieme još otvorile te sam krenul drugim putem.»

»A prosim njih gospodin baron, pak kak je to došlo?»

»Evo ovak: Kad su me iz bitke pri Sadovi ranjenoga iznesli i povezali, dospel sam poslie u špital. U tom špitalu su bolestnike dvorite opatice a pohađjali i batriveli katolički popi raznih redov. Dugo sem lebdil med životom i smrtju, dok me nije pogibelj minula; pak gledajte moj dragi Csar celo ovo vrieme sam ja motril opatice i njihovo dielo, pak sam našel, da su one pravi angeli, koji ne za plaću, već iz kršćanske ljubavi bolestnike njeguju i dvore. Ja sam i diela špitalskih svećenikah promatral, koji su dobrovoljno išli u rat i tu soldate bodrili i tiesili, kak je već bilo potrebno, pak sam se osvjedočil da su sve one knjige, koje šane popove i njihova diela, lažne, koje samo puka zavaravaju, za da ga onda obšanitelji i vikači laglje opliene. Jednom riečju: Oči su mi se odprle i moj prošasti život mi se nije dopal i kad sam poslie ozdravel, ali za daljnje službovanje po superarbitriumu nesposobnim proglašen bil, ktomu ledičen i neodvisan, odlučil sam se na novi život, pak sam si za domovinu izabrao ov kloster, oblekel sem, po svetovnih dušah na toliko omraženu ovu svetoga Frana haljinu, poslie izučjenja theologije posvećen za svećenika, eto me tu sad patra Anselmuša!»

»Čudno, čudno!» — veli slušajući listonoša, kad čuje preodnjenje svoga negdašnjega kapitana — »U istinu se čudnovate stvari na svijetu dogadaju! — Ali reci mi stari kamerad, kak si ti u kutu dospel?»

»Je vidiš» — odvratil smejuć frater vratar — »navadno natepu čovieka zli primieri, meni je ov put dobar primer pti pokazal. Negdašnji kapitan baron Sensen a današnji kapucin pater Anselmuš! — Ja sam njegove čine, njegov cieli život pomno pratile, posietival sam njegove prodiel videl sam njegovo hasnovito dielovanje pri dieci u školi, pri neštarskih sastanah, med siromakih u špitalu, pak sam videl, da polag svega svoga naporoga posla, nije nikada bil zle volje, kak je to znal biti kad je soldat bil, a ktomu mi je znal kad sam ga posietil, baš liepoga nauka dati. Pak jer sam i ja bil neoženjen i samostalan muž, zapitam ga jednoč, kad sam ga baš posietil, jeli nebi i ja mogel u kloster prijet biti, jer — rekel sam mu — kak sam ga uvijek kakti soldat sledil, hoću ga i sada slediti; a on mi odgovori: oh moj dragi Csar, vi ste bili uvijek uzoran stražemešter, pak čete po mojem sudu isto tako uzoran vratar, vrtlar ili sakristan biti. Svećenik nečete moći postati, dok ste bezprikornog vladanja i dok imate osvjedočenje svete viere. I ovak sam ti ja postal kapucin Raphael i hvalim svakog dana Bogu, da sam mogel do toga doiti.»

Idi mila, idi.

Idi mila, idi pod goru po vodu
Ter mi poskrombeči s vedrom po kamenji.
To bude moja stara majčica začula,
Te bu mene tiho iz sna probudila.

Posla mila posla pod goru po vodu,
Ter je po kamenji s vedrom škroventala.
To mi je začula mila moja majčica,
Ter je sinka svoga iz sna prebudila.

Stani sinko, stani, ar su beli dani,
Jer tvoj črni konjič po dvoru škrombeče,
Jeli ti zaželjil trave deteline?
Ali je zaželjil pšenice bělice?

* * *

»Nit mi je zaželjil trave deteline,
Nit mi je zaželjil pšenice bělice,
Neg mi je zaželjil vode izpod gore.

Gda sunce izhaja, sinko mi odhaja,
Gda sunce zahaja, sinko mi dohaja,
Sinko mi dohaja s zelenom kiticom.

* * *

»Jeli ti ju dala, ta črna gorica?
Al' ti ju prinesla ta hladna vodica?»
— Nit mi ju je dala ta črna gorica,
Nit mi ju prinesla ta hladna vodica.
Neg mi ju je dala moja mila draga.»

Nekaj za kratek čas.

Arany János i plemenitaški naslov.

Imel je Arany Janoš veliki pesnik jednoga dalečnjega rodjaka, koj bi rad plemenitaš postati i zato se knjemu glasovitomu pesniku obrnul, dok je ov kakti notariuš živel vu Nagyszalonti.

Arany je dobro znal, da je njegov rod ne samo da je pesju kožu ne vreden, nego od galzenjakov najveksi galzenja, i zato da malo peldu pokaže, vreden je da rodjakovu kožu malo požegeču s gibkom trstikom, kajti njegov rodjak je lócsiszár bil, koj rad konja potegne iz štale, gda je siguran da ga nišči nevidi.

I vezdašnja aspiracija na plemenštinu je samo za to bila, da, — kak je on to sam pripoznal i rekel — nebude tak veliku kaštigu dobil za najnoviše lopovštine, kada je najpre dva konja vkral.

Arany Janoš je odmah dokončal vu sebi, kaj bu čineći. Obrne se k rodjaku i ovak veli-

Dragi brate, plemenšcina bude ti za čas prestala; škoda se ti anda za par mesecov tuliko boriti za tim, kajti poleg tvojih zaslugah si rešta vreden a ne plemenšćine; a k tomu meni velikoga špota delaš. Vkralsi za zato kaštige vreden. No čekaj par minut, taki ti dopeljam one gospone, koji ti plemenšćinu podpišeju, — ali onda se pošoljšaj.

Za par minut dojde Arany s dvema jakimi hribii, s dvema panduri.

Dragi Ferko — veli preplašenomu rodjaku — evo ova gospoda ti podpišeju plemenitašk list, idi žnjimi i kak se povrneš nazaj, veruj mi plemeniti čovek bude onda ztebe.

Rodjak se odpravi s panduri. Za kratek čas se povrne nazaj, ali ves prestrašen.

Podjedno se češe po zadnjim kraju i svi zubi su mu klepetali. To mu je bila prva reč, da više nigdar nevrkadne konja.

Arany je 25 batini dal vužgati svojemu rodjaku na zadnju stran, od česa se ovaj tak popravil, da je čista popustil svoje lopovštine.

Tak je spravil Arany svojemu rodjaku plemenšćinu.

Kak se šeče siromak.

Vlastelin (kučušu): A kam Andraš opet se ideš šetat?

Kučuš: Šetat? Imam na pameti! Samo gospoda se šečeju, koji imaju peneze, ali takov siromak muž, kak sam te ja, se samo sklatari.

Bratič i bratična.

Ilkica: Dragi Ferko, daj mi nekuliko od ovoga cvetlja, kaj imate vu vrtu.

Ferko: Žal mi je, ali nemrem dati. — Prosi od stare mame.

Za nekoji den:

Ferko: Draga Ilkica, daj mi jednu pušku.

Ilkica: Žal mi je ali nemrem dati. — Prosi od stare mame.

Za čas bu viher.

Žena Brčas me pohodi moja mama. Muž: I ja tak mislim kajti naša zelena žabica, koja nam vreme kaže, na dnu flaše sedi, a to je znamenje, da bude za čas veliki viher.

Gizdav plemenitaš.

I vi ste prijatelj tomu, da se mrtvi zezgeju? — pitaju jednoga plemenitaša, koj je jako čuda dal na svoju plemenšćinu.

Ja sam ne prijatelj tomu — veli vlastelin. Ali i dužnost mi je, da ovo neodobavljam. V mojoj familiji barem jeden mora biti koj, se obrne v grobu, ako bi si koj vnuk siromaškoga roda ženil.

Bi se dalo to verovati?

Leksi: Moj sused Franc si je japansku hajdinu beštelal, koja — jen meter visoko zrased.

Tomaš: A to je nikaj ne! Moj brat je pred jednim tjeđnom posejal hajdinu, pak je već ve ober mene visoka.

I to bi mogla istina biti!

Leksi: Kak čujem Tamaš ti si i včrnu školu hodil?

Tomaš: Brate, kaj išče i vu tom dvojis? Išče me ve nekaj steple, da se za ono vreme zmislim. Da sam ti ja crnoškotec bil, onda su ti tak veliki pozoji letali po zraku, da se i sunce skrivalo od straha i da gud je potemnulo.

Dobra prispodoba.

Klajbaš: Poveč mi Girgeš, kaj je razlika med porcijom i med poštenjem?

Girgeš: Nikaj; niti jedna se neda dostati splatiti.

Kak to more zgledati?

Kaprol: Teringettet! — Ov šćicko opet tak drži pušku, kak jopec, gda oče na flogtu igrati.

Složil: Rhošóczy Elek

Gabona árak. — Ciena žitka.

mmázsa	1 m-cent,	kor. fill.
Buza	pšenica	16—20.00
Rozs	Hrz	14—16.00
Arpa	Ječmen	13—14.00
Zab	Zob	15.00—
Kukoricza uj	Kuruza nova	13.00—
Fehér bab uj	Grah beli	16.50—
Sárga bab	› žuti	13.25—
Vegyes bab	› zimšan	12.50—
Kendermag	Konopljeno seme	20.00—
Lenmag	Len	21.00—
Tökmag	Košćice	20.00—
Bükköny	Grahorka	14.00—

Bischitzky Miksáné, Nagykanizsa.

Nagy választék uj és átjátszott zongorák, pianinók, fusharmoniumok és cimbalmokban.

Részletfizetésre is!

Hangszerek bérbe adatkak. 994 10-20

Egy jó erkölcsű fiu tanulónak

azonnal felvétetik
Zrínyi Viktor 537
dívatáru kereskedésében
Csáktornyan.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legújabb árak mellett ajánlatok:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricaszarvaszók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes szél-ekék, 2- és 3-fegyű ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

628 2—2

HIRDETMEŊY.

Jurcsvec község alulirott elöjárói a képviselőtestület 17/907 sz. közgyűlési határozata értelmében közzé tesszük, hogy a község tulajdonát képező, a kisszabadkai állomás közelében lévő

községi korcsma

1907. évi szeptember hó 3-án d. u. 2 órakor kezdődő nyilvános árverésen 1908. január 1-től számítandó három évi időtámlra, nyilvános árverésen — Jurcsvecen a községbírónál bérbe fog adatni.

Arverési feltételek a szoboticaí körj-gyűzőnél betekínthetők. Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Jurcsvecen, 1907. aug. hó 10-én.

Puhr Mihály jegyző.

Loncsarics Antal bíró.

Keil-Lakk

legkitűnőbb mázoló szer puha padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kémény padló számára.
Keil-féle fehér „Gla sur“ fénymáz 90 fillér.
Keil-féle aranyfénymáz képkereteknek 40 fillér.
Keil-féle szalmakalapfesték minden színben.

536 1—6

Mindenkor kaphatók.

Keinrich Miksa cégnél Csáktornyan. — Horvat A. Varazsdon.

Az iskolaidény alkalmára
ajánlom dúsan felszerelt

**gyermekfehérnemű
gyermekharisnya
gyermekkalap
gyermekcipő**

és egyéb felszerelésekből álló
raktáromat a bevásárló szülők
szives figyelmébe.

SZOLID KISZOLGÁLÁS. — JUTÁNYOS SZABOTT ÁRAK.

Magamat a n. é. község szives pártfogásába ajánlva maradok

Teljes tisztelettel

Kelemen Béla.

538 1—0

Szöllőt

szállít 5 kilónként 2 kor. 50 fill.

Gutmann Lajos Alsólendva.

A csáktornyai m. kir. pénzügyőri szakasz elhelyezésére 4-5 szobás lakás a szükséges mellékkezeliségekkel 1908 évi január hó 1-től kezdődőleg 6, esetleg több évre kerestetik. A bérleti feltételek a biztosi irodában tudhatók meg, hol a szerződés azonnal megköthető. 529

Jelzálogkölcshöz

5 és fél százalékos kamatra, földbirtokra, szilárd anyagból épült házakra, gyorsan és biztosan megszerez,

fleiner Mór

996 9-10 bankbizományos

Alsólendván.

2-3

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —30, —60, 1. — és 2.— koronáért kapható

TIRGRAM TINKTURA

csakis Poloskák ellen üvegekben —40, —80, 120, 260 és 5. K. kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

20-5 517

T. cz.

Tisztelettel van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására hozni hogy felhalmozott áruraktáromat az előhaladott idény következtében dacára az általános drágaságnak — **jelentékenyen leszállított árak mellett bocsátom áruba.**

Miután tudvalevőleg csakis jó árakat tartok, ajánlom ezt a kedvező alkalmat a m. t. közönség b. figyelmébe.

Kiváló tisztelettel

Zrinyi Viktor.

P. n.

Ja dajem na znanje, da ja radi preblizavanja jesen i odviše robe na skladištu, sada moju cieľu robu za mnogo talešnu cieni razprodavljam.

Pošto ja svake vrsti robe imadem, preporučam svakomu da si kod ove priliku cieľi svoj potrebu u suklenoj robi kupi.

S poštovanjem

Zrinyi Viktor.

535

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI RÉSZV. TÁRS.

Benzinmotorok

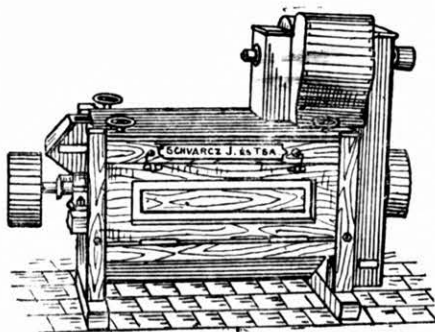
Benzincséplők

Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda
 árjegyzéket

Levélczim: 872 30-52

„AGRARIA“ Budapest, Váczi-út 2.

DÁRIUS

Hántoló és hegyező-gép.

Törvényesen védett új fekvőszerkezettel, munkahözben szabályozható surlaköpennyel és surla-verőkkel.

Kérjen árat.

Schvarcz József
 és Társa

műszaki iroda és raktár.

Gépszijgyár. Budapest

V, Váczi-körút 26.

864 29-52

DÁRIUS-nak feltűnő a teljesítőképessége, szerkezeti tökéletessége, olcsósága, könnyű kezelhetősége. Állítható egyetlen kézikerek által. Szállítható azonnal kívánatra négyheti próbára is.